

OECD Journal on Development

**Development Co-operation – 2005 Report – Efforts and Policies of the
Members of the Development Assistance Committee
Volume 7 Issue 1**

Summary in Hungarian

OECD fejlesztési közlöny

**Fejlesztési együttműködés – 2005. évi jelentés – A Fejlesztési
Támogatási Bizottság tagjainak erőfeszítései és politikái
7. évfolyam, 1. szám**

Összefoglalás magyarul

A jelentés betekintést nyújt azoknak a jelentős és hajthatatlan kérdéseknek egy részébe, amelyek megoldásán tagjaink 2005-ben együttesen munkálkodtak. Vajon az adományozó országok elérik-e a kitűzött évi 130 milliárd dollárt 2010-re? Hová kerülnek a segélyek, hogyan lehetne azokat hatékonyabban felhasználni? Van-e értelme a technikai együttműködésnek: a fejlett országok szakértőinek fizetni, hogy a fejlődő országokban dolgozzanak? Megfelelő mértékű intézkedések történnek-e a szegények élete szempontjából kedvező növekedés ösztönzése érdekében? Milyen következtetéseket vonhatunk le abból, hogy 2005-ben nem sikerült együttesen elérnünk a nemek egyenlőségére vonatkozóan az iskolai oktatásban kitűzött célt?

Ha az adományozók el kívánják érni a 2010-re kitűzött célt, a segélyek szintjének nagy ütemben, 60 százalékkal kell növekednie 2004 és 2010 között. Ez több, mint 8 százalékos éves növekedést jelent egy olyan időszakban, amikor az OECD költségvetésére nagy nyomás nehezedik. Rövid távon a hivatalos fejlesztési támogatások (ODA) területén egyértelmű ugrásszerű segélyezési növekedés várható, ennek azonban jelentős része néhány ország kifizetetlen adósságának leírását jelenti, és a fejlődő országok döntő többsége számára nem jár magasabb szintű forrásátadással.

Nem kétséges, hogy 2005-ben kiemelt szerepet kaptak a fejlesztési kérdések. Az év elején sokkolta a világot a 2004. december 26-án az Indiai-óceán térségében bekövetkezett szökőár pusztítása, és nem csupán kormányok, hanem hétköznapi emberek részéről is világszerte példátlan mértékű adományozás történt. Júliusban a nigériai ételválság mutatott rá, hogy a nemzetközi rendszer nagyon gyengén képes még a szökőárnál jóval kiszámíthatóbb humanitárius vészhelyzetek kezelésére is. A Karib-

tengeren és a Mexikói-öbölben a különösen nagy erejű hurrikánokat hozó szezon, a Kasmír-térségében bekövetkezett, pusztító erejű októberi földrengés az Afrika déli részén jelentkező további élelmezési problémák együttesen azt eredményezték, hogy nem enyhült a humanitárius segélyezés iránti igény.

A politikai oldalt illetően, az OECD májusban megtartott miniszteri értekezlete üdvözölte az OECD bejelentését a Millenniumi Nyilatkozat és a monterrey-i konferencián vállalt kötelezettségek területén elért haladásról, illetve az OECD-országok ösztönzéséről a Millenniumi Fejlesztési Célok teljesítésére irányuló erőfeszítéseik fokozására vonatkozóan. A júliusban Gleneaglesben megtartott G-8-ak csúcsértekezlete és az ENSZ szeptemberi közgyűlése segített abban, hogy a nemzetközi teendőik között kiemelt helyre kerüljenek a fejlesztési kérdések, illetve az ezekhez társuló klímaváltozás, biztonság és az emberi jogok kapcsolódó kérdései. Az évet a Világkereskedelmi Szervezet (WTO) hongkongi értekezlete zárta, amely a dohai fejlesztési forduló ígéreteinek teljesítésére összpontosított.

A fenti profilt az **elemzések súlya** is megerősíti. Januárban az ENSZ Millenniumi Projektje jelentést nyújtott be azzal kapcsolatban, hogyan lehetne globális szándékból valósággá változtatni az egyes fejlődő országok számára a Millenniumi Fejlesztési Célokot (MFC). A jelentés rámutatott, hogy a jelenlegi trendek alapján a fejlődő és rendszerváltó országok többsége esetében nem fognak teljesülni a célok, és támogatta a meglévő eszközök – például a szegénységcsökkentő stratégiák – ambiciózusabb és átfogóbb jellegű alkalmazását, kiegészítve azokat az olyan egyéb, „gyors sikert” jelentő intézkedésekkel, amelyek a bevált irányokban nyújtott nagyobb mértékű beavatkozások formáját ölthetik. A szeptemberi millenniumi csúcstalálkozón a békeépítő bizottság létrehozására született megállapodás hangsúlyozza a nemzetközi közösség elkötelezettségét az erőszakos konfliktusok megakadályozása, illetve az országok háborús állapotokból a békébe történő átmenetének támogatása iránt. Szintén márciusban nyújtotta be jelentését az Egyesült Királyság által finanszírozott Bizottság Afrikáért, amely számos javaslatot tartalmazott, amelyeket afrikai országok és fejlesztési partnereik egyaránt alkalmazhatnak, hogy megfeleljenek a kontinens kihívásainak. Az OECD és az Afrikai Gazdasági Bizottság ezt a munkát egészítette ki az Afrika és az OECD közötti első kölcsönös felülvizsgálat elvégzésével. A Világbank világfejlesztési jelentése új elemzést tartalmazott a fejlesztési folyamat során megvalósítandó egyenlőség jelentőségével kapcsolatban.

Néhány igazán jelentős változás is történt az év során. Lejárt a **Nemzetközi Textilegyezmény** – az Uruguay-i forduló utolsó eleme –, ezzel jelentős változások következtek be a textilkereskedelem működésében; ezek számos fejlődő országokbeli szállító számára fájdalmasak voltak, és egyes kiemelt piacokon ideiglenesen a szabályzók visszaállítása korlátozta a változásokat. A HIPC-kezdemenyezés (Heavily Indebted Poor Country – súlyosan eladósodott szegény országok) alapján megállapodás született a többoldalú, a Nemzetközi Valutaalappal (IMF), a Nemzetközi Fejlesztési Társulással (IDA) és az Afrikai Fejlesztési Alappal (ADF) szembeni tartozások eltörléséről a jól teljesítő országok számára. Jelentős adósságsökkentésről született megállapodás Nigéria, Afrika legnépesebb országa számára. Fontos határozatok születtek továbbá a segítségnyújtás mennyiségével és hatékonyságával kapcsolatban is, melyeket a fejezet későbbi része ismerteti részletesen.

Ami még ennél is fontosabb, a 2004-ben bekövetkezett figyelemre méltó szintű növekedés következtében úgy tűnik, a fejlődő országok növekedése az egy főre jutó jövedelem szempontjából jelentősen meghaladja az OECD-országok hasonló értékét, így végre Afrikában is kézzelfogható (bár továbbra is csekély) növekedés jelentkezik az egy főre jutó jövedelem tekintetében. Számos országban folytatódtak a pozitív kormányzati tendenciák. Az olajárak gyors emelkedése nagy bevételeket hozott az olajexportőrök számára, ugyanakkor nagy terhet ró másokra, jelen pillanatban úgy tűnik azonban, hogy ennek negatív hatása összességében a vártnál kevésbé volt súlyos a fejlődő országokra nézve.

Röviden összefoglalva, a 2005-ös év emlékeztetett bennünket arra, hogy jelentős változásokra van szükség ahhoz, hogy a világon a szegélyek helyzetét a millenniumi fejlesztési célokban megadott ütemet legalább megközelítő mértékben lehessen javítani. Ugyanakkor ez az év hozzájárult ahhoz, hogy egyre célzatosabbá válik az összefogás a világ számára immár elfogadhatatlan nélkülözés és egyenlőtlenség felszámolásának felgyorsítása céljából.

Az OECD DAC titkárságának becslése szerint a DAC-tagok ODA-kifizetéseinek teljes nettó összege a 2004-es 79,5 milliárd dollárról 2010-re 128,1 milliárd dollárra fog emelkedni (2004-es dollárértéken számolva), ami gyakorlatilag 50 milliárd dolláros növekedést jelent majd. Ez a Bizottság 1960-as létrejötte óta a hivatalos fejlesztési támogatások legnagyobb növekedési lehetőségét jelenti a DAC számításai szerint. A biztató jelek ellenére azonban továbbra is kétséges, hogy a Monterrey-ben 2006-ra vonatkozóan vállalt segítségnyújtási kötelezettségek teljesülnek-e majd, és az ODA rövid távú ugrásszerű növekedése ellenére a donor országoknak a segítségnyújtás más formáit is jelentős mértékben növelniük kell a 2010-re megállapított szintek közelítése érdekében.

A növekvő segítségnyújtási költségvetés mellett javítható-e a segítségnyújtás hatékonysága is? Ha a fejlesztés valóban nagyobb mértékben közös erőfeszítéssé válik, a segítségnyújtás megszokott formáinak is tovább kell változniuk: számos kezdeményezés már az elmúlt néhány év során is átalakította a donor országoknál a segítségnyújtás megtervezésének és megvalósításának módszereit. Ezen a területen a legjelentősebb esemény az OECD DAC társtámogatói szerepe a 2005 márciusában Párizsban megtartott magas szintű fórumon. Az elfogadott nyilatkozat korábban példátlan konszenzust és akaratot mutat a segélyezés megreformálására a globális szegénységgel szembeni hatékonyabb küzdelem érdekében. Az eredmények jelentős ösztönzést jelentenek a helyi erőfeszítések számára is, hogy a fenntarthatóbb fejlődést elősegítő magatartásformák alakuljanak ki az adományozók, illetve az adományozók és a kedvezményezettek között.

A **kapacitásbővítés** a fejlesztés központi, egyben egyik legnehezebb feladata. Függetlenül attól, hogy a „működésképes államról” vagy a közintézmények szolgáltatási vagy a fejlesztéshez hatékony környezetet teremtő képességéről, vagy akár a magánszektor, a civiltársadalom vagy az egyének képességeiről beszélünk, a kapacitások valódi bővítése jelenti a fenntartható fejlődés kulcsát. Az eredmények ritkán születnek gyorsan. A szakmai együttműködés és a kapacitásbővítés kifejezések semmi esetre sem használhatók egymással felcserélhető módon. Meg kell azonban vizsgálnunk, hogy a szakmai együttműködési programok mennyivel jobban tükrözhetik a DAC, az ENSZ Fejlesztési Programja és más szervezetek munkájának eredményeit

a kapacitásbővítés terén, illetve hogyan formálhatók a középfokú oktatás utáni képzési programok olyan módon, hogy a helyi intézményeket támogassák a kapacitásbővítésben. Túl gyakran történnek erőfeszítések egyének képességeinek fejlesztésére anélkül, hogy megvizsgálánánk azoknak a szervezeteknek a teljesítményét, amelyekben ezek a személyek tevékenykednek, nem szólva arról a szélesebb körben értelmezett intézményi környezetről, amelyekben az adott szervezet működik. Ennek a képzésben részt vett személyek számára kudarcélmény, ugyanakkor a szervezetre gyakorolt minimális hatás lehet az eredménye. Inkább stratégiai jellegű és hosszabb távú megközelítésre lehet szükség a kulcsfontosságú intézmények fejlesztésére vonatkozóan, az egyéni képességfejlesztési programokat pedig ezekbe kell beépíteni.

A kapacitásfejlesztés tanulságai azt mutatják, hogy hiányzik a következetes és megfelelő türelmet tanúsító megközelítés, a donorok rövid távú projektjeinek céljai gyakran foglalják el a hosszú távú, lépésenként megvalósuló változások helyét. A segélynyújtás mértékének évtizedes fejlesztése és a segítségnyújtás kiszámíthatóbb érkezése lehetőséget ad realisabb időhatárok megállapításához a kapacitásfejlesztési erőfeszítésekre vonatkozóan. A megnövekedett mértékű segítségnyújtás szükségessé teszi, hogy komoly figyelmet fordítsunk a támogatásfüggőség kérdéseire, valamint különösképpen Afrikában és a kisebb országokra vonatkozóan tekintetbe kell venni a növekedéshez kapcsolódó általános és kormányzati kockázatokat.

Kritikus pontra érkezünk a millenniumi fejlesztési célok és a 2015-ös találkozó felé vezető úton is. A fiúk és lányok egyenlő iskoláztatására irányuló célkitűzések nem teljesülése is mutatja, hogy meg kell vizsgálni, miként lehet hatékonyan előrébb vinni a fejlesztés nemek egyenlőségére vonatkozó dimenzióját.

A nemek egyenlő lehetőségeinek megteremtésére irányuló kizárólagos stratégia korlátai egyre nyilvánvalóbbá válnak. Világos az egyéni és együttes elkötelezettség egyes hibáink felismerésére, illetve a „téték fokozása” lehetőségeinek vizsgálatára. A segítségnyújtási módszerek átgondolására irányuló jelentős energiákat és újításokat fel kell használnunk a kudarcok és egymás tapasztalatainak megismerésére, a megújult elszántsággal folytatott közös munkára.

© OECD 2006

Ez az összefoglalás nem hivatalos OECD fordítás.

Ez az összefoglalás abban az esetben másolható,
ha megemlítesre kerül az OECD szerzői joga és az eredeti kiadvány címe.

**A többnyelvű összefoglalások az eredetileg angol ill. francia nyelvű OECD
kiadványok kivonatos fordításai.**

**Az OECD on-line könyvesboltban díjmentesen állnak rendelkezésre:
www.oecd.org/bookshop/**

További információ kérhető a Közügyi és Kommunikációs Igazgatóság
Jogi és Fordítási Csoportjától.

rights@oecd.org

Fax: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
France

Látogasson el honlapunkra: www.oecd.org/rights/

